

Asia: VN/1886/2025

## **Hallituksen esitys laiksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta (radiohäirintään tarkoitettut laitteet)**

### **Lausunnonantajan lausunto**

#### **Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

VTT kiittää mahdollisuudesta kommentoida lakimuutosehdotusta ja pitää sen linjauksia perusteltuina, erityisesti nykytilanne ja langattomien tietoliikenneverkkojen yhteiskunnallinen kriittisyys huomioiden.

Lakiehdotuksessa on huomioitu hyvin tulevaisuuden tutkimus-, testaus-, tuotekehitys- ja innovaatiotarpeet sekä viranomaisten mahdollisuus toteuttaa lakisääteisiä toimintoja. Esitys tukee osittain VTT:n tehtävää kehittää innovaatioita kansallisen kriittisen infrastruktuurin suojaamiseksi sekä suomalaisen ja eurooppalaisen puolustusteollisuuden tukemiseksi.

Näkemyksemme mukaan lakiehdotuksen haasteeksi muodostuu kuitenkin lisääntyvä lakisääteinen ennakkolupamenettely, aikaisemmin jo myönnettyjen taajuuslupien alaisuudessa toimimisesta ja käyttäjien keskinäisestä sopimisesta poiketen. VTT:n toiminnan kannalta on tärkeää, että sääntely mahdollistaa riittävän joustavuuden, erityisesti silloin kun on kyse yhteistyöstä NATO:n kanssa, EDF-hankkeissa (European Defence Fund, EU:n puolustusrahaston yhteistyöhankkeet) sekä Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen kanssa, tai spesifisesti puolustusteollisuuteen liittyvistä tutkimus-, kehitys-, ja innovaatio (TKI) -hankkeista. Joustavuus ja poikkeukset kohdistuisivat lupajärjestelyihin ja käsittelyyn esimerkiksi silloin, kun tutkimus-, testaus-, tuotekehitys- ja innovaatiotyötä tehdään viranomaisten, kuten poliisin, pelastuslaitoksen, Tullin, Puolustusvoimien ja/tai Rajavartiolaitoksen järjestelmien kehittämiseksi tai puolustusteollisuuden tarpeisiin. Vaikka lakiehdotuksessa viranomaisia ei velvoiteta suoraan tukemaan tällaisia testaus- ja kehityshankkeita, pidämme tärkeänä, että eri viranomaiset osallistuvat yhteistyöhön ja tarjoavat tukeaan mahdollisuuksien mukaan. Viranomaisten mukanaolo ja asiantuntemuksen hyödyntäminen esimerkiksi edellä mainituissa NATO-yhteistyö- ja puolustussektorin innovaatiohankkeissa vahvistaisi kehitystyön vaikuttavuutta ja varmistaisi, että hankkeiden tulokset palvelevat suoraan myös heidän operatiivisia tarpeitaan.

Kuten lakiehdotuksessa on huomioitua, myös me näemme, että uuden teknologian kehitys ja TKI-toiminta voidaan pääsääntöisesti toteuttaa suojatuissa tiloissa (mukaan lukien radiolaitehäirinnän, signaalin väärentämisen sekä laajempien sähkömagneettisten impulssien suojaamisen ja niiltä vaikuttamisen kehitystyö). Kenttäolosuhteissa tapahtuva testaus voitaisiin lakiehdotuksen linjauksen mukaisesti toteuttaa niillä taajuusalueilla, jotka on allokoitu kyseiselle toimijalle. Joissain tapauksissa häirintäratkaisujen kenttätestaus myös muilla kuin toimijalle lisensoituilla taajuusalueilla on kuitenkin välttämätöntä. Tällöin on tärkeää, että poikkeuslupamenettely on joustavasti mahdollista myös tutkimuslaitos- ja yritystoimijoille. Kun toimijan luotettavuus on varmistettu ja riittävät suojausmenetelmät ja -tilat on toteutettu siten, ettei häiriöitä aiheudu muille järjestelmille tai toimijoille, näemme, että ennakkolupamenettelyä voitaisiin toteuttaa kevennetysti ilman erillistä lupaa jokaiselle testille tai laitteelle, myöntäen esimerkiksi kerralla pidempiaikainen lupa alueelle tai ympäristölle edellyttäen luvan voimassa oloaikana vain kevennettyä ilmoitus- ja sopimusmenettelyä TKI-työlle. Sekä pitkäkestoiset EDF-tyyppiset kehitys- ja tutkimushankkeet että erityisesti lyhyet, nopeasti käynnistettävät NATO DIANA (Defence Innovation Accelerator for the North Atlantic) puolustussektorin innovaatiokiihdyttämön projektit kriittisten tietoliikenneverkkoratkaisujen kehittämiseksi vaativat nopeaa lupamenettelyä – tiukat ennakkolupaprosessit saattavat muutoin estää toiminnan kokonaan.

VTT:n kriittisten järjestelmien TKI-toiminnan sekä esimerkiksi NATO DIANA -testikeskuksen innovaatiotoiminnan kannalta olisi erittäin tärkeää mahdollistaa myös kenttätestaus. Esimerkiksi Drone-muurin suojaus- ja vaikutusratkaisujen kehittäminen edellyttää testaus- ja kokeilutoimintaa aidossa kenttäympäristössä. Näissä tapauksissa olisi tärkeää voida hyödyntää esimerkiksi toimintaan varattuja drone-käytäviä jo olemassa olevien radiolupien puitteissa. Puolustusteollisuuden ja kriittisen infrastruktuurin suojaamisen näkökulmasta on myös oleellista, että Suomessa on toimija, jolla on käytössään riittävä ja puolueeton ympäristö joustavan kenttätestauksen järjestämiseksi koko maan alueella. Toiminta voisi esimerkiksi toteutua laajentamalla NATO DIANA -testikeskus- ja koordinaatiotoimintaa niin, että testauspalvelut olisivat saatavilla viranomaisten ja puolustusteollisuuden tarpeisiin.

Ehdotamme rajatun kansallisen häiriökenttätestausalueen perustamista Suomeen, joka mahdollistaisi viranomaisten ja puolustusteollisuuden tarpeisiin räätälöidyn tutkimus- ja kehitystoiminnan kevennetyllä lupamenettelyllä. Korostamme kuitenkin, että tällaisen testausalueen perustaminen ei saisi sulkea pois mahdollisuutta toteuttaa kenttätestausta myös muualla Suomessa. Kenttätestejä on voitava järjestää tarvittaessa muissakin sijainneissa, mikäli toimijoiden luotettavuus on todettu ja riittävät suojausmenetelmät ja muut ennakkolupakäytännöt on otettu käyttöön siten, ettei testitoiminnasta aiheudu häiriöitä muille järjestelmille tai toimijoille.

Huusko Jyrki  
Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy